Ekonomi BRUA
Linda Axheim

2026-10-30

590432

PM Åtgärdsplan 2026-2028 med anledning av negativa balanskravsresultatet

Inledning

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Fullmäktige beslutar om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I kommunallagen framgår också att ett negativt balanskravsresultat ska regleras med motsvarande positiva balanskravsresultat under de närmast följande tre åren. Regionfullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten för det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

Fullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl och är väl motiverat samt att det grundläggande kravet om god ekonomisk hushållning har beaktats.

Bakgrund

God ekonomisk hushållning handlar för Region Västerbotten om att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig verksamhet samt en god hushållning av regionens medel på både kort och lång sikt.

2023 och 2024 åberopade Region Västerbotten synnerliga skäl för att inte återställa den del av det negativa balanskravsresultatet som kunde knytas till den höga inflationens påverkan på pensionskostnaderna. Regionens bedömning, med utgångspunkt i god ekonomisk hushållning, var att det inte var möjligt att återställa hela det negativa balanskravsresultatet från 2023 och 2024 inom tre år och samtidigt upprätthålla en ändamålsenlig verksamhet. Att inte återställa hela det negativa balanskravsresultatet bedömdes ge bäst förutsättningar att uppnå god ekonomisk hushållning på sikt. Totalt för åren 2023 och 2024 ska 432 miljoner kronor återställas.

Balanskravsresultatet för 2025 uppgick till minus 125 miljoner kronor. Regionen har därmed totalt 557 miljoner kronor kvar att återställa för åren 2023-2025, varav 239 miljoner kronor ska återställas 2026.

Åtgärdsplan 2026–2028

Region Västerbottens ekonomiska ställning har försvagats till följd av hög kostnadsutveckling, svaga ekonomiska resultat och stora investeringsutgifter. Utvecklingen har inneburit att investeringarna i låg grad har kunnat finansieras med egna medel och att låneskulden har ökat. Samtidigt behöver regionen hantera utmaningar inom tillgänglighet och kompetensförsörjning.

För att finansiera verksamhet som redan hade införts eller beslutats, men som saknade budgettäckning, beslutade regionfullmäktige inför 2026 att höja skatten med 50 öre. Sedan detta har de ekonomiska förutsättningarna försämrats ytterligare. En bidragande orsak är befolkningsminskningen i länet, som har påverkat skatteintäkterna negativt. Det ekonomiska läget är därmed fortsatt ansträngt.

Därmed behöver regionens ekonomi stärkas ytterligare för att klara de utmaningar som finns. Det krävs besparingar i budgeten och resultatförbättrande åtgärder. Det pågår redan åtgärder i verksamheterna men kostnadsökningar inom flera områden medför att nettoeffekten uteblir. Arbetet med att anpassa verksamheterna till de ekonomiska förutsättningarna behöver intensifieras.

Genom ett gemensamt fokuserat arbete i de prioriterade fokusområdena och fullmäktigeuppdragen är planen att succesivt stärka det ekonomiska resultatet för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Uppföljning av planerna sker via ordinarie linje och politiska styrningen.

Åtgärder

- Budgetreducering med 300 miljoner kronor fördelat 150 miljoner kronor till år 2027 och 150 miljoner kronor till år 2028.
- Resultatförbättrande åtgärder krävs också för att nå budgetramarna.
- Tillkommande kostnader kan enbart hanteras genom omprioriteringar.
- Styrelser och nämnders nettokostnader ska inte överstiga de budgetramar som fullmäktige har satt upp för 2027.

  - Nämnderna ska senast i februari 2027 ta fram och besluta om uppdrag för att nå budgetramen samtidigt som god kvalité och tillgänglighet beaktas.

  - Uppdragen, samt hur de följer beslutad budget, följs upp i ordinarie delårsrapporter och årsrapporter.

- Fortsätta stärka vår ledning och styrning i syfte att öka takten i verksamhetsutveckling och måluppfyllelse.

Plan för återställande av negativa balanskravsresultat

De negativa balanskravsresultaten från 2023, 2024 och 2025 planeras att återställas under kommande åren. För 2026 ska 239 miljoner kronor återställas. Regionen bedöms kunna återställa dessa till följd av vinster som realiseras i samband med en omstrukturering av pensionsmedelsportföljen som sker i slutet av 2026. Regionen ska gå från en till två externa förvaltare av pensionsmedelsportföljen. Detta är en prognos för 2026 och planen kommer uppdateras utifrån årets faktiska utfall.

För åren 2027 och 2028 räcker budgeterat resultat för att återställa kommande årens negativa balanskravsresultat.

Återställande av negativa balanskravsresultat (mkr)	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Prognos 2026	Plan 2027	Plan 2028
Ingående balans: ackumulerade ej återställda negativa resultat	**0**	**-239**	**-432**	**-557**	**-318**	**-125**
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-753	-1085	-125	239	193	266
Synnerliga skäl att inte återställa	514	892	0	0	0	0
Utgående balans: ackumulerade ej återställda negativa resultat	**-239**	**-432**	**-557**	**-318**	**-125**	**0**
Varav från 2023, återställs senast 2026	*-239*	*-239*	*-239*	*0*	*0*	*0*
Varav från 2024, återställs senast 2027	*0*	*-193*	*-193*	*-193*	*0*	*0*
Varav från 2025, återställs senast 2028	*0*	*0*	*-125*	*-125*	*-125*	*0*